

Figuur 71. Graf van Constant Stroef op Sainte-Anne-d'Auray (Frankrijk), Nécropole nationale, carré Belge - © NSB Dudzele

Een gesneuvelde soldaat die niet vermeld is op het monument is Leon Mortier. Deze 25 jarige ongehuwde soldaat milicien was ingedeeld bij de grenadiers. Hij sneuvelde op 24 oktober 1914 te Keiem²⁶⁹.

Koolkerke (zie tabel 17)

In Koolkerke staat een gedenkplaat voor de militaire slachtoffers uit WO I in de Smallestraat, buiten naast de hoofdingang van de Sint-Niklaaskerk (figuur 72).

Vroeger bevond deze plaat zich binnen in de kerk²⁷⁰. Het is een eenvoudige, rechthoekige witmarmeren plaat vastgeklonken met nagels met rozetvormige knoppen op een hardstenen plaat. Op de witmarmeren plaat staat: “*Groote Oorlog 1914 1918*”, met daartussen een gekroond wapenschild van België dat steunt op enkele takjes die samengehouden worden met een lint en gekruist achter het wapenschild aan de ene kant een scepter met bol en kruis en aan de andere kant een stok met een niet identificeerbaar voorwerp. Daaronder staan de namen van de slachtoffers, in chronologische volgorde van overlijden gerangschikt. Gans onderaan op de plaat staat de tekst: “*De dankbare bevolking van Koolkerke aan zijne gesneuvelden voor het vaderland*”. Op de steen waarop de gedenkplaat is vastgemaakt, staat bovenaan in het midden het heraldisch

²⁶⁹ In Flanders Fields, BWDR; Archiefbank Brugge: bij Vonnis Ingeschreven In 1924 Onder Nr 22.

²⁷⁰ JACOBS M., *Zij die vielen als helden..*, deel 2, o.c., p.188

wapen van Brugge met aan weerszijden: “1914-1918” en “1940-1945”. Daaronder staat de tekst: “*Ter nagedachtenis van de slachtoffers van beide wereldoorlogen en in het bijzonder de gesneuvelden uit Koolkerke*”.

Figuur 72. Gedenkplaat voor de militaire slachtoffers uit WO I, Koolkerke, Smallestraat - © Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago

Zeven militairen overleden tijdens WO I, gelieerd aan Koolkerke. Op 889 inwoners stierf 0,78 %. Volgens het oorlogsverslag van de pastoor uit 1919²⁷¹ werden 13 gehuwden en 18 jongelingen opgeroepen (22,58 % stierf). De gemiddelde leeftijd van de slachtoffers was 26 jaar, de oudste 36 jaar en de jongste 21 jaar. Drie waren gehuwd. Vier overleden in België, drie in Frankrijk. Twee militairen overleden in 1914, vier in 1915 (allen aan hun verwondingen). Eén stierf in 1918 aan ziekte (griep en longontsteking oftewel Spaanse griep).

²⁷¹ Bisdom Brugge. Koolkerke (Brugge). Parochie van Sint-Niklaas. Parochiaal verslag, 1919 (http://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/inventaris/rabscans/eadid/BE-A0550_006912_006778_DUT/inventarisnr/10069120067781794/level/file).

Drie behoorden tot het 4de linieregiment. De rest was verdeeld over het 1ste linieregiment, karabiniers, lansiers en het Frans leger (201ste regiment). Vier miliciens, één beroepsvrijwilliger (hulpluitenant), twee vrijwilligers met premie (VAP)

Lissewege (zie tabel 18)

De gedenkzuil voor de slachtoffers uit de Eerste en de Tweede Wereldoorlog (figuur 73) staat op het plein Onder de Toren en is ingewerkt in de kerkhofmuur. Op een verhoog omgeven door hardstenen muurtjes staat een meervoudige sterk geprofileerde sokkel versierd met een laurierbladmotief. Hierop staat een vierkante zuil die bovenaan lichtjes naar binnen buigt. Alles werd uitgevoerd in hardsteen. Bovenaan op de voorkant van de zuil staat het wapenschild van Lissewege met errond een lauwerkrans en daaronder een Belgische helm met twee kanonlopen en twee gekruiste palmtakken in reliëf. Daaronder staat “1914-1918” en onderaan is de zuil versierd met een fries van verticale groefjes. Op de rechterkant van de zuil staat de tekst: “*Gevallen voor het vaderland*” met de namen en daaronder een bloemkrans in reliëf. Op de linkerkant staan eveneens de namen en een bloemkrans in reliëf. Op de muurtjes aan weerszijden van de zuil staan de namen van de slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog²⁷².

Het monument dateert van 1920²⁷³ en werd uitgevoerd door Rousseau uit Brugge²⁷⁴. De kostprijs bedroeg 11.958,75 fr.²⁷⁵ De gedenkzuil werd onthuld op 11 juli 1920²⁷⁶. Het feestcommissie voor de onthulling stond onder het voorzitterschap van raadslid Louis Monbaliu²⁷⁷.

Oorspronkelijk stond de gedenkzuil samen met een vrijheidsboom (die geveld werd in 1956) op het plein Onder de Toren vóór de nummers 5-6. In de jaren 1990 kreeg de gedenkzuil een nieuwe locatie aan de kerkhofmuur en op zijn plaats kwam een beeld van Willem van Saeftinge²⁷⁸.

Het monument is sinds 14 september 2009 vastgesteld als bouwkundig erfgoed “Arduinen gedenkzuil”²⁷⁹.

²⁷² JACOBS M., Zij die vielen als helden..., deel 2, o.c., p.218

²⁷³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Lissewege [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122051> (geraadpleegd op 18 augustus 2018)

²⁷⁴ CARTREUL A., De gesneuvelde soldaten van Lissewege 1914-18; in Rond de Poldertorens, jaargang 1981, nr. 1, p.34

²⁷⁵ CARTREUL A., De gesneuvelde soldaten van Lissewege 1914-18; in Rond de Poldertorens, jaargang 1981, nr. 1, p.34

²⁷⁶ JACOBS M., Zij die vielen als helden..., deel 2, o.c., p.218; CARTREUL A., De gesneuvelde soldaten van Lissewege 1914-18; in Rond de Poldertorens, jaargang 1981, nr. 1, p.34

²⁷⁷ CARTREUL A., De gesneuvelde soldaten van Lissewege 1914-18; in Rond de Poldertorens, jaargang 1981, nr. 1, p.34

²⁷⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Onder de Toren [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/111279> (geraadpleegd op 18 augustus 2018)

²⁷⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Arduinen gedenkzuil [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/79788> (geraadpleegd op 18 augustus 2018)